

Ulven er tamhundens forfader. Mange er enige om, at det meget negative billede, som blev dannet af ulvens væsen, stammer fra den tid, da landbrugsarealet blev kraftigt udvidet og dermed ulvens naturlige levesteder tilsvarende reduceret. Der blev drevet en intensiv jagt på ulvene, og de blev praktisk talt udryddet i hele Europa.

I sine naturlige omgivelser d.v.s. skove og tundraer optræder ulven som et både spændende og værdigt dyr. Ulve er rovdyr, der vejer mellem 27 og 50 kg. De lever i små familiegrupper om sommeren. Om Vinteren danner der sig større flokke på op til 30 dyr.

Parringen finder sted i januar og marts, ungerne fødes 2 måneder senere. I en lille flok ulve er det som regel kun et par som yngler, men alle voksne ulve er med i opfostringen af ungerne som en slags "onkler" og "tanter". Faderen passer også ungerne, når moderen er på jagt. Ulvepar holder sammen hele livet.

Byttedyr kan være mus, harer og kaniner, men også større dyr som hjorte, rener og elsdyr. De små pattedyr jages af en ulv alene, de større dyr bliver jaget i flok. Ulvene udvælger det dyr, som virker svagest og langsomst. Når byttet er nedlagt og dødt, begynder ulveflokken straks at fortære det, og de forlader ikke stedet, før al kødet er ædt.

Ulveflokken har sit territorium, hvor de lever og jager. Territoriet bliver afmærket og udstrækningen afhænger af flokkens størrelse og byttedyrenes antal. Fremmede ulve, som kommer, jages væk.

Som sagt er der en social ordening i flokken, hvor alle er engageret i i yngleplejen, selvom det kun er et par i flokken, der yngler. Ulve kan meddele sig til hinanden ved hjælp af kropssprog og desuden med hyl og andre lyde over længere afstande.

Pelsens farve er forskellig, afhængig af, hvor ulven lever. Den er som regel grå med et skær af rødt eller gult på ryg og ben, mens bugen har

en lysere farve. Ulve, der lever højt mod nord, er oftest helt lyse. Men i Nordamerika kan man også møde ulve, som har en næsten sort pels.

I Danmark har ulven været udbredt efter den sidste istid. Ved Allerød er der fundet ulveknogler, som er ca. 12000 år gamle. Den sidste gang, som med sikkerhed vides skudt en ulv i Danmark, var i 1813 ved Skive. På øerne var ulven allerede udryddet ved middelalderens slutning. Som nævnt blev ulvens levesteder reduceret under landbrugets udvikling, og da ulvene så i stedet forgreb sig på får, kvæg og heste, blev ulven intensiv jagtet og udryddet.

Ulvene, som har været udbredt over hele Europa, findes nu kun i Østeuropa, hvorfra der kan komme strejfer til Skandinavien. Der findes desuden en lille bestand i Pyrenæerne og Alperne.

Oktoberudstillingen

Ines Sørensen

Kilder:

Lademanns Dyreleksikon

Hans Gregersen, Ulveliv - ulvens historie i Danmark

Tema bogforlag

Farley Mowat, I ulvenes land

Sommer & Sørensen

Skalk, 1989 : 1

Ordsprog og talemåder

Der er ingen tvivl om, at ulven var et både hadet og frygtet rovdyr. Ja, man undgik helst at nævne den ved navn, og i stedet kaldte man ulven »den slemme« eller »gråben«.

Frygten for ulven kunne få folk til at opsøge kloge mænd og koner for at få dem til at gøre noget, så ulvene forsvandt.

Man kunne også fremsige bønner, der skulle hjælpe med at sikre én mod ulven: »Herre Jesus, kom, fri mig fra ulven den grumme, Gud bevare mit får og fæ, at den ej gør mig mere mén, end en lille mus under jordfast sten«.

Ulven spillede ofte en rolle i ordsprog, mundheld og talemåder. Det viser de følgende eksempler:

Man må tude med de ulve, man er iblandt.

En ulv i fåreklæder.

Han er så tam som en ulv.

Det er ikke nemt at få af ulvens mund, hvad der én gang er kommet i den.

Man skal ikke lukke ulven ind i fårestien.

Hvad der kommer af ulv, det tuder.

Man skal ikke gøre ulven større, end den er.

Det er så sandt, som at ulven er grå.

Når man ej vogter fårene, tager ulven dem.

Sulten som en ulv.

Man bruger også talemåden, »Der er ugler i mosen«. Det er imidlertid en forkert anvendelse af det gamle udtryk om »uller i mosen«. »Uller« betød nemlig ikke ugler, men ulve.

Ulvens navn kendes også fra andre sammenhænge. Ved ulvetider forstår man urolige og dårlige tider, mens man kalder timen mellem nattens ophør og solens opgang for ulvetimen.

Og endelig omtaler man indenfor spejderbevægelsen de yngste medlemmer som »ulveunger«.

Fra "Ulveliv - ulvens historie i Danmark" af Hans Gregersen.

Ulv i sne. BIOFOTO/Kaj Boldt.

153

Flere historier, ordsprog og talemåder i "Folk og Fauna 3" af V.J.Brøndegård.

Uhyre, drage osv. ** En fremmed, uhyrlig fare hinsides al forstand, der som regel snarere truer indefra end udefra.

Det fortærende uhyre: ** Dødens 'gab'. Drømmen kan muligvis handle om menneskets bestandige søgen efter udødelighed.

Hvis drømmeren besejrer uhyret: ** Hans sejr over sin egen dødsfrygt, hvis uhyret er et billede på den frygt.

** Den mest grundlæggende og oprindelige livskvalitet – alkymiens *prima materia* – som individet først må befri sig for gennem en bevidst anstrengelse; skønt han senere kan blive i stand til at tæmme denne kraft til specielt menneskelige formål.

At skære dyrets hjerte eller andre vitale organer ud, eller tænde et bål inden i det: ** Kampen mod underverdenens mørke kræfter.

En vinget drage/drage uden vinger: Det åndelige kontra det jordiske.

Menneskeædende uhyrer: * Spædbarnets umættelige sult, og derfor overdrevne krav. 'Alle uhyrer og umuligheder er forfængelige håb om ting, som ikke går i opfyldelse' (Artemidorus).

Ulv Skrækindjagende, lynhurtigt rovdyr. ** Det uhæmmede, ubeskyttede og ondskabsfulde; ødemarkens djævelske beboer. Anvendes ofte til at skildre grusomme, sadistiske fantasier uden tilsyneladende ansvarlighed fra drømmerens side.

Om vinteren og om natten: Ulven er særlig ondskabsfuld og farlig, slagmarkernes natlige gæst.

Hunulven: * Skøgen; men også kendt som den der i myter og i livet drager omsorg for og dier udstødte væsener.

** Den frygtelige Moder (§ ARKETYPER).

Fra "Drømmens symbolik" af Tom Chetwynd.

Om tolkning af "Den lille Rødhætte og Ulven"

Bruno Bettelheim, "Eventyrets fortryllelse 2. del"

Vibeke Arndal, "Heksen i håret, kvindelig personlighedsudvikling i eventyr."

Bronzestatue af den Capitolinske ulvinde med tvillingerne Romulus og Remus. Ulvinden selv er fra ca. 500 f. Kr., tvillingerne fra 1600-tallet e. Kr. Palazzo dei Conservatori. Rom.

ROMELUS OG REMUS

Kongedatteren Vestalinde fødte et tvillingepar efter at være blevet voldtaget. Hendes farbroder der nu herskede i riget, havde taget magten fra hendes fader og dræbt hendes brødre. Nu frygtede han nye rivaler til tronen og satte tvillingerne ud på Tiberen i en kurv for at de skulle drukne.

Kurven flød imidlertid ind i en vig. EN hunulv der kom ned til floden for at drikke, hørte de små drengebørns klynken, og gav sig til at amme dem. En hyrde så dem, ulven flygtede og hyrden tog drengene hjem hvor hans kone opfostrede dem som sine egne. Da drengene var voksne dræbte de kongen og gav magten tilbage til deres morfader. På stedet hvor kurven var drevet i land, grundlagde de byen Rom.

77_____

Den romerske gud Mars havde en tam ulv som helligt dyr.

Kilde: Leo Hjortsø, Romerske guder og helte.

FENRISULVEN

Fenrisulven og Midgårdsormen har Loke avlet med en jættekvinde. Tyr opdagede dem en dag da de som ganske små legede i Asgård.

Som tiden gik blev Fenrisulven for stor og voldsom, og guderne ville gerne binde den. Almindelige lænker duede ikke, dem sprængte ulven straks, derfor fik de dværgene til at smede en lænke af "katte-tramp, kvindeskæg, bjergets rødder, fiske-ånde og fuglespyt". Dette magiske tov hed Glepner. Det var silkeblødt og så ikke ud af meget. Fenrisulven anede uråd, og for at de ikke skulle narre ham, skulle Tyr stikke sin arm i ulvens gab mens de bandt den. Da ulven nu opdagede at den ikke kunne sprænge lenken, bed den Tyr's arm af.

Inden Ragnarok vil der komme en Ulvetid med krig og vold, samt tre kolde vintre. Derefter vil Fenrisulven, hvis gab kan nå fra himmel til jord, dræbe Odin og sluge solen og sammen med Midgårdsormen gøre en ende på verden. (I nogle versioner når solen at føde en datter inden den bliver slugt, og Odins søn Vidar dræber Fenrisulven, og en ny verden begynder.)

Illustration: Andy Li Jørgensen fra "Ragnarok" af Villy Sørensen.

